

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र
या आठवड्यातील हवामान अंदाज
गुरुवार(21/03/2024) – बुधवार (27/03/2024)

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	ढगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान-कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %	
	किमान	कमाल				किमान	कमाल
नाशिक	19-21	35-37	नाशिक, दिंडोरी, ओझर, पिंपळगाव, पालखेड, कळवण, वणी, लोणी - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	08-13	09-16	18-49
पुणे	18-19	35-37	पुणे, फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी कांचन, पाटस, यवत, नारायणगाव, बारामती, इंदापूर - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	11-13	07-15	15-51
सोलापूर	20-23	37-40	तुळजापूर, पंढरपूर, वैराग, बाशी, नात्रज, सोलापूर, लातूर, औसा- गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	14-19	06-16	18-54
सांगली	20-23	36-38	पळशी, खानापूर विटा, शेटफळ, शिरगुप्पी, वाळवा, पलूस, मिरज, कवठे - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	13-17	09-24	28-66
विजयपुरा	19-22	36-40	विजयपुरा, चडचन, तिकोटा आणि तेलसंग- बुध - रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	16-23	07-24	21-60
हैदराबाद	20-26	33-37	हैदराबाद, मेडचल, जहिराबाद- गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	11-16	18-35	40-81
सातारा	19-21	34-36	सातारा, खटाव, फलटण - गुरु - बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	09-11	09-20	30-69
अहमदनगर	17-20	35-38	राहाता, कोपरगाव, संगमनेर, कर्जत, जामखेड, अकोले, अहमदनगर, श्रीगोंदा - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	12-15	08-12	16-43
जालना	20-22	35-38	जाफ्राबाद, अंबड, जालना, मंठा, गानसावंगी - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	10-15	08-10	14-39
बुलडाणा	20-22	35-38	बुलडाणा, चिखली, सिंदखेडराजा, दि.राजा - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	11-16	09-10	13-39
कोल्हापूर	22-24	33-39	कागल, करवीर, गगन-बावडा- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	07-09	10-34	48-87
बंगळुरू ग्रामीण	19-22	33-35	आणेकल, दोड्डबल्लापूर, बेंगळुरू-पूर्व, बेंगळुरू-उत्तर, बेंगळुरू-दक्षिण - गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ ते ढगाळ	14-17	18-32	39-88
बेलागावी	20-23	33-36	Belagavi, Gokak-Thu, Sat, Sun, Wed- Drizzling Chikodi, Athni- Thu- Wed -No Rain.	स्वच्छ ते ढगाळ	11-16	12-34	36-86

			बेळगावी, गोकाक- गुरु, शनी, रवि, बुध- रिमझिम पाऊस चिकोडी, अथनी- गुरु- बुध - पाऊस नाही				
बिदर	20-26	35-38	बिदर, बसवकल्याण, हुमनाबाद, बिदर- गुरु- बुध - पाऊस नाही	स्वच्छ	11-19	10-27	33-71
बागलकोट	20-22	35-38	हुनगुंड, बागलकोट, जमखंडी, मुधोळ- बुध- रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	10-20	08-26	33-62

टीप: वरील हवामान माहिती खालील संकेतस्थळांवर दिलेल्या हवामान अंदाजाचा सारांश आहे

https://www.wunderground.com/?cm_ven=cgi

<https://imdagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकूअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचूकतेचा दावा करत नाही.

II. पाणी व्यवस्थापन

a. फळ छाटणी नंतरचे दिवस: 188

b. अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: 6-7.5 मिमी
शिफारस केलेले सिंचन प्रमाण:

- जर माती वाप्सा (क्षेत्र क्षमता) स्थितीत असेल तर द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
- बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगगचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रूट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.
- काढणीपर्यंत घडाच्या परीपक्क अवस्थेत ठिबकद्वारे 11,900 to 14,450 लि./एकर/दिवस पाणी द्यावे.
- जेथे तापमान ३५ अंश सेल्सिअस ओलांडत असेल तेथे, साखरेचा जलद संचय होण्यासाठी कापणीच्या अवस्थेपर्यंत पिकण्याच्या काळात सिंचन रोखू नये, कारण यामुळे घड मोकळे होतील, ज्यामुळे उत्पादनाच्या गुणवत्तेवर परिणाम होईल. हे विशेषतः हलकी माती आणि क्षारयुक्त मातीच्या बाबतीत खरे आहे.
- खरड छाटणी केल्यावर, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत, दररोज 11,900 ते 14,450 लि./एकर सिंचनासाठी पाणी द्यावे. जर सिंचनाच्या पाण्याचे क्षारता 1 dS/m पेक्षा कमी असेल, तर दररोज 9,520 - 11,560 लि./एकर द्यावे.

6. f. वाढ आवश्यकतेपेक्षा जास्त असल्यास, सिंचन पाणी वापर कमी करून 6,000 - 7,200 लि./ एकर करावे. तरीही वाढ आटोक्यात आणता येत नसेल, तर वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे.
7. g. छाटणी केलेल्या वेलींचे दोर शेडनेटने झाकून टाकावे, उपलब्ध असल्यास, एकसमान अंकुर फुटण्यासाठी तसेच सिंचनाच्या पाण्याची गरज २०-२५% कमी करावी. शेडनेट कव्हेरेजमुळे कॉर्डनवरील तापमानाचा प्रभाव कमी होईल. तथापि, 3-5 पानांच्या अवस्थेनंतर शेडनेट काढून टाकावे. शेडनेट उपलब्ध नसल्यास, कव्हांवर उष्णतेचा प्रभाव कमी करण्यासाठी उच्च उष्णतेच्या काळात म्हणजे दुपारी 2-3 वाजता कॉर्डनवर पाण्याने फवारणी करावी.
8. h. सिंचनासाठी कमी पाण्याची उपलब्धता असण्याची शक्यता असल्यास, छाटणी करताना बांध (संपूर्ण द्राक्षबागा नाही) भरून टाकावे आणि बंधान्याला आच्छादित करावे. बंधान्याला पूर आल्याने रूट झोनमध्ये जमा झालेला मीठाचा भार कमी होईल आणि मलचिंगगमुळे मातीच्या पृष्ठभागावरील पाण्याचे बाष्पीभवन कमी होईल. अशाप्रकारे, यामुळे जमिनीतील मिठाचे प्रमाण कमी होईल आणि त्याच वेळी माती संतृप्त होईल ज्यामुळे योग्य अंकुर फुटेल. शिवाय, सिंचनासाठी कमी पाणी उपलब्ध असले तरीही नवीन उगवलेल्या कोंबांना खारटपणामुळे नुकसान होणार नाही.

भारत

माती आणि पोषक व्यवस्थापन

कापणीच्या अवस्थेपर्यंत पिकवणे:

1. सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा 0-0-50 25 किलो / एकर 3-4 भागामध्ये पुढील दोन आठवड्यांसाठी वापरा. एकूण पोटॅशियम अर्ज (SOP) अंदाजे असावा. या अवस्थेत 60 किलो/एकर. मॅग्नेशियम सल्फेट 10 किलो/एकर दोन भागामध्ये वापरावा.
2. मॅग्नेशियम सल्फेट आणि पोटॅशियम सल्फेट 4 ग्रॅम / ली ची चुनखडीयुक्त जमिनीत फवारणी करावी.
3. पावडर बुरशी संसर्ग होण्याची शक्यता. द्राक्षाच्या वेलात पोटॅशियमची पातळी एकतर पर्णासंबंधी स्प्रे 4-5 ग्रॅम सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली आणि ठिबक 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली द्वारे वाढवावा जर गेल्या 20 दिवसांपासून लागू केले नाही.
4. पानांचे कुरळे होणे/किरकोळ पाने पिवळी पडणे (पोटॅशियमची कमतरता) आणि माइट्सचा संसर्ग आढळल्यास, प्रथम माइट्स नियंत्रित करा आणि नंतर पोटॅशियमच्या कमतरतेची काळजी घेण्यासाठी

सल्फेट ऑफ पोटॅश 5 ग्रॅम / ली फवारणी करावी आणि शेवटपासून लागू न केल्यास 15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश / ली ड्रिप करा. 20 दिवस.

5. बेरी कॅकिंगच्या समस्या टाळण्यासाठी/कमी करण्यासाठी छतमध्ये पुरेसा सूर्यप्रकाश आणि हवेच्या हालचालीसाठी छत व्यवस्थापित करा.

विश्रांतीचा कालावधी

फेब्रुवारी-मार्चमध्ये द्राक्षे काढल्यानंतर द्राक्षांचा साठा संपतो. खरड छाटणीनंतर, जोपर्यंत प्रकाशसंश्लेषण सक्रिय पाने तयार होत नाहीत, तो द्राक्षांचा साठा आहे जो वेलीच्या वाढीस आणि विकासास मदत होते. म्हणून, खालील सल्ला दिला जातो:

1. सध्याची पाने सुकण्यापासून वाचवण्यासाठी फक्त गरजेनुसार सिंचन द्यावे आणि प्रकाशसंश्लेषण क्रियेद्वारे वेलींचा साठा वाढवण्यात हातभार लावावा. आठवड्यातून एकदा सिंचनासाठी लागणाऱ्या पाण्याचे प्रमाण 5000 - 6000 लि/एकर अंदाजे असावे. अंकुरावर नवीन वाढ दिसल्यास पाणी कमी/थांबवण्याची काळजी घ्यावी.

2. खरड छाटणी होत नाही तोपर्यंत 10-15 किलो युरिया, 25-30 किलो एसएसपी आणि 10-15 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश प्रति एकर 15-20 दिवसांनी द्यावा.

3. द्राक्षबागेला पूर येण्याचा सल्ला दिला जात नाही कारण त्यामुळे पाण्याचा अपव्यय होईल. सिंचनाचे पाणी फक्त रूट झोनमध्ये केंद्रित करावे.

खरड छाटणी:

1. जर पुढील 10-15 दिवसांत खरड छाटणीचे नियोजन केले असेल, तर खरड छाटणीच्या हंगामासाठी पोषक तत्त्वे आणि पाणी वापराचे वेळापत्रक नियोजन करण्यासाठी माती आणि पाण्याचे परीक्षण करण्याचा सल्ला दिला जातो.

2. जर माती चुनखडीयुक्त असेल तर जमिनीतील वेलींमध्ये 50 किलो/एकर सल्फर टाकावा. कॅल्शियम कार्बोनेटची काळजी घेण्यासाठी त्याची कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी गंधक जमिनीत

व्यवस्थित मिसळले पाहिजे. शेणखत/ कंपोस्टमध्ये गंधक मिसळल्याने त्याची कार्यक्षमता आणखी सुधारते.

3. ज्या द्राक्षबागांमध्ये सोडीयमची समस्या आहे, तेथे माती एक्सचेंज कॉम्प्लेक्समधून सोडियम काढून टाकण्यासाठी जमिनीत जिप्सम टाकावा. चुनखडीयुक्त जमिनीच्या बाबतीत, सल्फरचा वापर तत्सम कारणासाठी करावा.

काढी ची वाढ अवस्था:

1. कोंब फुटल्यानंतर 5-6 भागांमध्ये 50 किलो युरिया/एकर टाकावा. चुनखडीयुक्त जमिनीत, युरियाचा वापर करू नका, त्याऐवजी अमोनियम सल्फेट 85 किलो/एकर किमान 7-8 फुटांमध्ये अंकुर फुटल्यापासून वापरावा.
2. अंकुरांची जोमदार वाढ झाल्यास, नायट्रोजन वापरणे थांबवावे आणि नायट्रोजन वापरणे पुन्हा सुरू करण्यापूर्वी वाढ स्थिर होण्याची प्रतीक्षा करावी. तरीही वाढ होत राहिल्यास सिंचन कमी करावे. नंतर जेव्हा वाढ इच्छित स्तरावर ठेवली जाते तेव्हा पुन्हा सुरू करावे.

प्रादेशीय कृषी संशोधन परिषद गांधीराय टाक संशोधन केंद्र

III. कॅनोपी व्यवस्थापन

संध्याच्या हवामानात वेलींच्या वाढीच्या अवस्थेतील करावयाच्या उपाययोजना.

1. द्राक्षबागेतील तापमान वाढत असल्यामुळे मण्यांच्या विकासासाठी सिंचनाच्या पाण्याची मागणी अधिक होईल. द्राक्षबागेत सिंचनाच्या पाण्याच्या कमतरतेच्या परिस्थितीत, मल्लिंगचा वापर, संध्याकाळी किंवा सकाळी पाणी देणे आवश्यक आहे.
2. द्राक्षघडांचा विकास सुरू असल्याने द्राक्षबागेतही सिंचन वाढविले जाते. यामुळे द्राक्षबागेतील सापेक्ष आर्द्रता वाढण्यासही मदत होते. त्यामुळे द्राक्षावरील भुरीचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता जास्त असते. त्यामुळे या परिस्थितीत द्राक्षबागेत जैविक फवारणी करणे गरजेचे आहे.
3. द्राक्षबागेतील तापमानात वाढ झाल्याने मीलीबग किडीचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता वाढते.

4. द्राक्षाचे घड व्हेरायझनच्या अवस्थेत असतात, घडाच्या रंगात एकरूपता राखण्यासाठी छताखाली ठेवावे.
5. टीएसएस जास्त असल्यास बाजारात लांबट जातींना प्राधान्य दिले जाते. हे साध्य करण्यासाठी, द्राक्षघडांच्या सभोवतालचे पान काढून टाकणे आवश्यक असते. यामुळे जास्त टीएसएस असलेल्या द्राक्षमण्यांचा पिवळा रंग मिळण्यास मदत होते.
6. अंकुर फुटल्यानंतर, खोडाच्या विकासासाठी फक्त सरळ आणि वेगाने वाढणाऱ्या शूटची निवड करावी लागते.
7. निवडलेले अंकुर सुतालीसह बांबूला बांधायचा.
8. खोड विकसित करताना स्टॉप अँड गो पद्धत अवलंबावी. वाढणारी कोंब १०-११ पानांवर असताना ७-८ पाने काढून टाकवित.
9. त्यानंतर नवीन वाढीवरील बाजूच्या अंकुरांना नंतर 3-4 पाने काढून टाकली जातात आणि वरच्या अंकुरांना वलानडयाच्या पुढील हप्त्यासाठी बांधले जाते.
10. पीक काढणीनंतर खरड छोटणीची तयारी आवश्यक असते. तसेच खरड छोटणीपूर्वी माती व पाण्याची तपासणी करणे आवश्यक आहे. यामुळे माती व पाण्याची सद्यस्थिती आणि अन्नद्रव्यांचा वापर जाणून घेण्यास मदत होईल जेणेकरून उत्पादन खर्च कमी होऊ शकेल.
11. खंदक खोदने (दोन फूट रुंद आणि ३-४ इंच खोल) किमान १५ दिवस अगोदर करता येते.
12. खंदकाच्या तळाशी चांगल्या प्रकारे कुजलेले शेणखताचा वापर करणे आवश्यक आहे. माती परीक्षण अहवाल व द्राक्ष बागेतील गेल्या वर्षीच्या अनुभवाच्या आधारे अन्नद्रव्यांचा वापर करावा.
13. सापेक्ष आर्द्रता कमी होऊन तापमानात वाढ होत असल्याने या मुळांचे रक्षण करण्यासाठी खंदक तातडीने झाकून टाकावे.
14. खड्डा भरल्यानंतर पाणी द्यावे. यामुळे रूट झोनमध्ये ओलावा टिकून राहण्यास मदत होईल.
15. खरड छोटणी हि काडीवर एकच कळी सोडून करावी.
16. हायड्रोजन सायनामाइड @ २०-२५ मिली/लिटर पाणी वापरणे पुरेसे ठरेल.
17. खरड छोटणी दरम्यान मृत वलानडयाची दुरुस्ती करता येते.

IV. रोग व्यवस्थापन

फळ छाटणीनंतरचे दिवस	रोगांचा धोका			
	केवडा	भुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
188	नाही	नाही	नाही	जीवाणू करपा- नाही तांबेरा- नाही

हवामानाच्या अंदाजानुसार आता कोणताही मोठा रोग होण्याची शक्यता नाही. तथापि, काढणीपूर्वी बॅसिलस सब्टिलिसच्या दोन फवारण्या दिल्या जाऊ शकतात. ज्यामुळे केवळ भुरी नियंत्रण होणार नाही तर कीटकनाशकांचे अवशेष कमी होण्यासही मदत होईल.

V. कीड आणि लाल कोळी व्यवस्थापन

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय टाक्ष संशोधन केंद्र
वाढीची अवस्था: ऑक्टोबर छाटणीनंतर मणी वाढीची अवस्था ते पाणी उतरणे अवस्था

- बुप्रोफे वझन 25 SC @ 25 एससी @ 1.25 वमली प्रवत वलटर पाणी (पीएचआय 65 वदवस) वकीं वा स्पाइरोटेटर ामैट 15.31 ओडी @ 700 वमली/हेक्टर (पीएचआय 60 वदवस) वमलीबग च्या व्यवस्थापनासाठी वापरले जाऊ शकते. वरील कीटकनाशकांचा पीएचआय पाळला जाऊ शकत नसल्यास, वमलीबग व वचकट द्रव काढणासाठी टर ायवसलॉक्सेन पॉलीथर सरफे क्टनीट @ 0.3 वमली प्रवत वलटर. 10-12 वलटर पाणात प्रवत वेल वलटर पाणात वमसळू न स्पॉट ऍस्किे शन करा. त्यानींतर घडींना पाणाने स्वच्छ िवून काढा.
- बहुतेक ट्राक्ष क्षेत्रांमध्ये लाल कोळीचा प्रादुभारव वाढू शकतो. लाल कोळीचा प्रादुभारव वदसल्यास सल्फर 80 डब्लूडीजी @ 1.5-2.0 g/L वकीं वा अबॅमेस्कटन 1.9 ईसी @ 0.75 वमली/वल. (पीएचआय 30 वदवस वकीं वा बायफे नाझेट 22.6 एससी @ 0.5 वमली/ली. (पीएचआय 30 वदवसपाणात फवारणी करावी.
- ट्राक्षाच्या घडींमिून सवर क्रॅ वकीं ग गेलेले/खराब झालेले मणी काढू न टाकावेत. हे मणी ट्राक्षबागांपासून दूर जवमनीत वकमान दोन फू ट खोल गाडू न नष्ट करावात. यामुळे ट्राक्षबागेतील स्कॅ व्हेंवजींग माशीची

सीख्या कमी होईल. द्राक्षींच्या मणी क्रॅ वकीं गचे व्वस्थापन योग्य ववटीकल्चर पद्धतींचे पालन करून केले पाहिजे..

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र